

Ordblinde indsats

Niels Ebbesen skolen

Indholdsfortegnelse

Formål:.....	2
Definition på ordblindhed:	3
Organisering:	3
Ledelses teamet.....	3
Læse/ordblindevejlederne	3
LST Vejledere	3
Undervisere	3
Skolehjem samarbejde:	3
Forældres rolle i ordblinde indsatsen:.....	4
Lektier	4
Elevernes rolle i ordblinde indsatsen:	4
Ordblindeindsats	5
Opsporing af elever med læsevanskeligheder	5
Proces ved mistanke	5
Handleplaner:	6
Peer to Peer	6
LST.....	6
LST indsats	6
Indsatser (Hvornår, hvor længe)	7
LST værktøjer	7
Nyttige links.....	8
Handleplans skabelon.....	9

Formål:

At opspore elever i risiko for udvikling af ordblindhed så tidligt som muligt, således at disse elever støttes i udviklingen af deres fonologiske kompetencer og udvikler deres tidlige skriftsproglige muligheder bedst muligt.

At afdække elever med ordblindhed så tidligt som muligt (fra slutningen af 3.klasse), således at deres tro på egne muligheder og skriftsproglige kompetencer udvikles alderssvarende ved brugen af læse skrive teknologiske-værktøjer (LST-værktøjer).

At skolens ordblinde elever skal indgå i den almindelige undervisning på lige fod med deres klassekammerater ved brugen af LST og strategier for læring.

Definition på ordblindhed:

"Ordblindhed, dysleksi, markante vanskeligheder ved at lære at læse og skrive, som beror på langsom og upræcis omsætning af bogstaver og bogstavfølger til sproglyde. Ordblinde har særlig svært ved ord, som de ikke har set før. Læse- og stavfejlene er ofte i modstrid med almindelige forbindelser mellem bogstav og lyd, fx kulde læst som kunne, og dig skrevet din" Elbro 1992.

Organisering:

Ledelses teamet

Ledelsen står med det overordnede ansvar, udpeger skolens læse/ordblinde vejledere og informerer om dette, samt udarbejdelse af funktionsbeskrivelser for vejledere. Koordinerer i samarbejde med læse/ordblinde vejlederteamet skolens procedurer for opsporing, samt tilmelding til NOTA i samarbejde med forældre og læsevejleder. Tilmelding til prøve på særlige vilkår.

Læse/ordblindevejlederne

Udarbejder handleplaner, evaluering samt journalisering ved særligt tilrettelagte indsatser/kursusforløb og koordinerer kursusforløb for elever i samarbejde med skolens øvrige ressourcepersoner på området. Læse/ordblindevejlederne står for mødeindkaldelser i forbindelse med ordblindedetstest, og de opfølgende forældremøder. Kursus for elever i forbindelse med afgangsprøverne. Information i klasserne om ordblindhed efter diagnosticering af elever.

LST Vejledere

Undervisning af elever i tale til tekst, NOTA, talegenkendelse samt teknologiske læseunderstøttende strategier. Efter behov afholde kursus for lærere, og co-teaching ind i klasserne, hvor der er elever med ordblindevanskeligheder. Afhjælpe LST problemer på IT-udstyr udleveret af skolen, samt private devices.

Undervisere

Undervisere har ansvar for at følge anbefalingerne omkring undervisning af elever med dyslektiske vanskeligheder. Desuden ansvar for at tekster som anvendes i skolens forskellige fag leveres digitalt til ordblinde elever, hvor filerne lægges ind på min uddannelse. Monitorering af elevernes progression i læse- og skrivefærdigheder i samtlige fag og løbende evaluering af elevens handleplan.

Dansklæreren har ansvaret for at den udarbejdede handleplan bliver lagt op i meddelelsesbogen, samt informere resten af klassens lærere omkring at en elev er konstateret ordblind.

Skolehjem samarbejde:

Forældrene kontaktes ved mistanke om ordblindhed. Forældrene forklares, hvad der er bevæggrunden for mistanken, og hvilke tiltag der tilbydes for at skabe et helhedsbillede af deres barns udfordringer. Hvis eleven konstateres ordblind, inviteres forældre sammen med barnet til en handleplans samtale, hvor testresultaterne gennemgås, og der aftales en handleplan for eleven. Elevens handleplan evalueres løbende internt, og ca. en gang årligt inviteres forældrene til en opfølgende samtale omkring elevens progression og evt. nye tiltag.

Forældres rolle i ordblinde indsatsen:

Forældrene ses som vigtige medspillere i elevernes skriftsproglige udvikling, derfor er der et forpligtende samarbejde mellem skole og forældre. Forældrenes rolle er desuden:

- Forældre oplyser skolen om evt. dyslektiske udfordringer i familien.
- At lade barnet vise, hvad det kan og har lært.
- At være en rollemodel, der også læser, hører lydbøger, bruger LST foran barnet, så der ikke opstår en kløft mellem barn og forældre i indsatsen. Det er knapt så vigtigt, hvad man læser, som at man læser.
- At støtte op om lektier ved at skabe struktur for lektielæsning. Ordblinde bruger megen energi på at gå i skole, og har derfor brug for støttende voksne, der hjælper dem med at holde fokus og skabe overblik over lektier.
- At støtte og opmuntre barnet, så det føler sig værdsat og inkluderet på trods af dårlige oplevelser i skolen.
- At indgå i et forpligtende samarbejde med barnets lærere.
- At have forventninger til barnets uddannelse og/eller erhverv.

Lektier

En god ide, er at tale med skolen om, hvordan man forholder sig til lektier. Det kan være en god idé at lave konkrete aftaler om, hvad der forventes af lektielæsning. Hvis dit barn har læselektier for i dansk, historie eller andre tekstfag, kan det være en god idé, at du læser teksten højt for dit barn, eller at dit barn lytter til teksten med ørerne, så der kan komme fokus på indhold og forståelse. Der bør være rimelighed i lektiemængden, og det er forskelligt fra elev til elev, hvad der giver mening. De aftaler, der laves med skolen, kan fremgå af dit barns handleplan, så alle ved, hvad forventningen og aftalen er.

Elevernes rolle i ordblinde indsatsen:

For at kunne imødekomme de udfordringer, man som elev kan sidde med i forbindelse med at være ordblind, er det vigtigt:

- At arbejde for at blive bedre til at læse, stave og skrive.
- At deltage aktivt i et evt. forløb arrangeret af skolen.
- At samarbejde med lærerne.
- At læse/lytte selvstændigt med alderssvarende bøger ved hjælp af Notas netbibliotek.
- At deltage aktivt i læring af strategier til bedre sprog- og læseforståelse og at bede lærere og andre om hjælp, når man har brug for det.
- At bruge kompenserende IT, herunder f.eks. Intowords i forhold til oplæsning og skrivestøtte.
- At hente lærebøger ned fra Nota og OCR-behandle dem, så de altid ligger klar på computeren, når der gives lektier for i f.eks. historiebogen. Kun på den måde virker oplæsningsfunktionen.

- At acceptere sig selv som ordblind og at vide, hvad ordblindhed er.
- At have forventninger og tro på, at man kan få en uddannelse og et job – at tale med deres UU-vejleder om muligheder for at få støtte i det videre uddannelsesforløb.

Ordblindeindsats

Opsporing af elever med læsevanskeligheder

Vi screener alle elever for evt. ordblindhed i slut 2. klasse og følger op med individuelle test hvor der er behov for dette i start 3. klasse. Hvis der i den individuelle test ses tegn på ordblindhed tilbydes eleven et læsekursus på 3.klassetrin.

Hvis der fortsat ses tegn på ordblindhed efter ovenstående forløb (og det fortsat er for tidligt at tage den Nationale Ordblindetest) kan eleven tilbydes intro til nogle af de hjælperedskaber, som ordblinde elever benytter sig af, fx Into Words.

Det betyder konkret, at man som familie kan stille egen pc/mobil til rådighed, og at skolen tilbyder oplæring af programmerne. Dette vil ske i et samarbejde mellem dansklærer, læsevejleder og LST-vejleder.

Hvis det i et samarbejde mellem skole og hjem vurderes relevant, kan eleven blive indstillet til den Nationale Ordblindetest fra marts måned i 4. klasse.

0. klasse	Sprogvurdering
1. klasse	Risikotest for ordblindhed (Medio-Ultimo)
2. klasse	DVO-Klassescreening (Ultimo)
3. klasse	Individuelle DVO (Primo)
4. klasse	Elbros lister evt. National Ordblindetest
5. klasse	Elbros lister evt. National Ordblindetest
6. klasse	Elbros lister evt. National Ordblindetest
7. klasse	Elbros lister evt. National Ordblindetest
8. klasse	Elbros lister evt. National Ordblindetest
9. klasse	Elbros lister evt. National Ordblindetest

OBS: Elbros lister - risikoscreening for ordblindhed. National Ordblindetest tages i perioden marts-juni

Hvis den individuelle test viser yderligere tegn på ordblindhed bliver eleverne tilbudt et læsekursus i løbet af 3.kl. Der følges løbende op i de resterende klasser.

På NES er det blevet besluttet, at vi først laver den Nationale Ordblindetest fra 4. klasse. Årsagen er dels, at man fra undervisningsministeriet har strammet op omkring mængden af gentest, dels har det vist sig, at testen for elever på særligt 3. årgang ofte giver et for usikkert resultat og dermed ikke giver den nødvendige afklaring.

Proces ved mistanke

Herunder er beskrevet hvordan processen omkring når man mistænker en elev har ordblindevanskeligheder:

1. Læsevejleder modtager indstilling på elev

2. Læsevejleder laver ordblindescreening med Elbroes Ordlister
3. På baggrund af ordblindescreening vurderes om eleven skal gennemføre Nationale Ordblindetest

Nationale Ordblindetest er kun åben fra 1/3-30/6 i folkeskoleregi i Skanderborg Kommune

Hvis eleven konstateres ordblind inviteres dansklærer, forældre, elev og LST vejleder til handleplanssamtale. Dansklæreren har ansvar for at informere resten af klassens lærere, som er forpligtet til at lægge materiale op på min uddannelse.

Dansklæreren står for invitation af forældre.

Til samtalen fortælles om:

- om testresultatet
- ordblindhed (i børnehøjde)
- om den forestående proces som ny konstateret ordblind
 - o Undervisning i LST
 - o Tilmelding til NOTA
 - o IT-udstyr (udleveres hurtigst muligt) Der kan differentieres i udstyrstyper.
- om læsetræning som ordblind
 - o skabe struktur for læsningen hjemme med fokus på både lyttelæsning (lytte til spændende historier, høre godt sprog) og læsetræning i individuel læsebog passende til læseniveau, redskaber til dette er 5-fingerreglen og 100-ords reglen.
- Herefter tilbydes elev indsats i fonologisk lydarbejde.

Handleplaner:

Når en elev konstateres ordblind, skal der udarbejdes en handleplan. Læsevejlederne udarbejder handleplanen i samarbejde med dansklæreren, hvor fokus er at gøre den praksisnær. Handleplanen præsenteres til en forældre/handleplanssamtale, hvor forældre og elev deltager. Handleplanen lægges efterfølgende i meddelelsesbogen.

Peer to Peer

LST

LST indsats

Vejledningen har til hensigt at styrke elevernes kompetencer indenfor de elektroniske hjælpemidler og gøre dem trygge og selvhjulpne i den daglige brug.

LST-vejlederne koordinerer med lærerne i de forskellige klasser, om at kunne indgå i undervisningen og dermed støtte eleverne i deres brug af hjælpemidler.

Relevante hjælpemidler:

- NOTA
- Tal Til Windows
- Ordlab
- IntoWords (Både som program til computer og app til smartphone)

IntoWords beskriver deres program således:

”Programmet indeholder en vifte af læse- og skrivefunktioner, der støtter skriveprocessen trin for trin. Du får kontekstbaserede ordforslag, oplæsning af tekst og nem adgang til fagord. Værktøjslinjen er direkte integreret der, hvor du arbejder, og vores værktøjer er således platformsuafhængige.”

Indsatser (Hvornår, hvor længe)

Mellemtrin (4. - 6. klasse)

- 2 gange årligt forløb (efterår og forår) med fokus på repetition af brug af hjælpemidler.
 - o Tale til tekst, blive fortrolige med de redskaber de bruger.
 - o Brug af stavehjælp.
 - o Lave billede om til læsbar tekst ved hjælp af hensigtsmæssige hjælpemidler (OCR-scanning).
 - o Organisering i mappestruktur.

Udskoling (7. klasse)

- I starten af skoleåret rundes alle ordblinde elever ift. deres hjælpemidler.
 - o Indsatser til strategier ift. Prøve- og testafvikling.
 - o Efterår: Fokus på læsning og retskrivning i dansk. (Læsehastighed)
 - o Forår: Fokus på sprogfag.

Udskoling (9. klasse)

- Der er fokus på de kommende afgangsprøver

Når der er et forløb, sender LST vejlederne evt. links ud til de pågældende elevers forældre, så de kan følge op derhjemme.

LST værktøjer

Ordblinde elever på NES undervises i brugen af IT-kompenserende værktøjer, Intowords, tale til tekst og NOTA. Intowords er et digitalt læse- og staveprogram, som ligger på alle elevernes computere. Intowords kan hjælpe eleverne med at læse tekster højt i alle skolens fag. Desuden kan programmet hjælpe eleverne med at stave ord og komme med ordforslag, når de arbejder med skriftlige opgaver. Ordblinde elever undervises desuden i brugen af NOTA. Via Nota.dk kan eleverne hente både fagbøger, frilæsningsbøger samt arbejdsbøger, således at de har mulighed for at arbejde digitalt med deres tekster og opgaver.

Nyttige links

Jeg er ordblind er en podcast, der omhandler ordblindhed. Holdet bag podcasten er ordblinde.

<http://jegerordblind.dk/>

Vitec MV Vitec MV udvikler læse- og skriveværktøjer, der på en intuitiv måde støtter brugerne i at tilegne sig og formidle viden.

<https://www.vitec-mv.com/dk>

Adgang for alle Digitaliseringsstyrelsen tilbyder et program, hvor man kan få læst tekster op.

www.adgangforalle.dk

Nota Bibliotek og videntcenter for mennesker med læsevanskeligheder. Tilbyder lydbøger og e-bøger til børn og voksne, som af forskellige årsager har svært ved at læse.

<https://nota.dk/>

Ordblinde- og dysleksiforeningen i Danmark Foreningen arbejder for bedre vilkår for ordblinde og oplyser om ordblindhed og dyslexi. www.ordblindeforeningen.dk

Ordblindhed.dk giver ordblinde og pårørende et hurtigt overblik over nødvendig viden og støtte

<https://www.ordblindhed.dk/>

Handleplans skabelon

Handleplan for:

Navn:	
Klasse:	
Tovholder på handleplan: Læse- og LST vejleder	Læsevejleder: LST-vejleder:
Dato og årstal:	
Lærerteam:	

Status:

Tager udgangspunkt i den daglige undervisning, testresultater og samtale mellem elev/lærer og forældre/lærer.

Dato for National Ordblindetest	
Læsefærdigheder	
Stavefærdigheder	
Skrivefærdigheder	
Accept og forståelse af vanskeligheder	
Adgang og brug af LST	

Læringsmål:

Læringsmålene for de skriftsproglige vanskeligheder fastsættes med udgangspunkt i en individuel læseundersøgelse, den løbende evaluering samt status. Der ses på både kortsigtede og langsigtede mål.

Langsigtet: <i>LST:</i> <i>Læseindsats:</i>
Kortsigtet: <i>LST:</i> <i>Læseindsats:</i>

Hvad gør vi for at nå målet: *(Dette felt udfyldes til handleplanssamtalet)*

Hvem	Hvad gør vi
Eleven	
Hjemmet	
Dansklærer Faglærere	
Læsevejleder	
LST-vejleder	